

Marek Zgórniak, *Sztuka w Paryżu w dobie Wielkiej Emigracji. (Życie artystyczne i problem malarstwa religijnego)*, „Zeszyty Historyczno-Teologiczne” (ISSN 1732-0356) 13-14: 2007-2008, Kraków 2008 [2009], s. 263-295

Streszczenie

Autor krótko omawia instytucje artystyczne (Akademię i Szkołę Sztuk Pięknych, Salony, krytykę i muzea) i główne zjawiska i cechy sztuki francuskiej w okresie Monarchii Lipcowej: przełamywanie klasycyzmu w architekturze, rzeźbie i malarstwie, m.in. rolę malarstwa *juste milieu* i szkoły Ingresa. Bliżej zajmuje się problemem malarstwa religijnego: przytacza opinie ówczesnych krytyków, przedstawia (na podstawie publikacji B. Foucarta i M.-C. Chaudonneret) częstotliwość i mechanizmy zleceń oraz udział tematów religijnych w Salonach.

Artykuł był napisany na kolokwium dotyczące Bogdana Jańskiego, polskiego działacza politycznego i religijnego przebywającego w Paryżu w latach 1828-1839, założyciela zgromadzenia Zmartwychwstańców. Autor koncentruje się więc na tych aspektach sztuki francuskiej tego czasu, które mogły interesować B. Jańskiego i ludzi z jego kręgu. Wspomina m.in. o politycznych aluzjach w religijnych obrazach Ary Scheffera oraz o założonym przez Lacordaire'a Bractwie św. Jana (Confrérie de saint Jean l'évangéliste, 1839-1840), którego celem było „uświęcenie sztuki i artystów przez wiarę katolicką i propagowanie wiary katolickiej przez sztukę i artystów”. Większość członków bractwa należała wcześniej do kręgu chrześcijańskich socjalistów Philippe'a Bucheza, autor analizuje więc nieco dokładniej poglądy Bucheza na temat roli sztuki i artysty w społeczeństwie. Twórczość Bucheza interesowała B. Jańskiego (który podobnie jak Buchez był wcześniej saintsimonistą), w artykule zwraca się więc uwagę na podobieństwa ich koncepcji oraz analogie między programem Bractwa św. Jana i nie zrealizowanymi pomysłami Jańskiego „stowarzyszenia się w celu wprowadzenia zasad chrześcijańskich [m.in.] w sztuki” (1835) i założenia „szkoły dla artystów, mających na uwadze potrzebę dobrej sztuki religijnej jako sposobu głoszenia Ewangelii” (1840).